

3. dokumentum

AZ EGYESÜLT NEMZETEK MENEKÜLTÜGYI FŐBIZTOSÁNAK HIVATALA

Koordinációs Albizottság a Magyarországról jött menekültek segélyezésére

ÖSSZEFOGLALÓ JEGYZŐKÖNYV A MÁSODIK ÉRTEKEZLETRŐL,
melyet a Nemzetek Palotájában tartottak Genfben, 1956. november 28-án, szerdán.

Megjegyzendő: A Koordinációs Bizottság ülésére 1956. december 4-én, kedden, a Nemzetek Palotája XV. termében Genfben, délután 3 órától kerül sor.

A munka sürgőssége miatt és annak érdekében, hogy az értekezletek jegyzőkönyveit gyorsan ki lehessen osztani, nem készül ideiglenes összefoglaló jegyzőkönyv a Koordinációs Albizottság üléseiről. Felkérjük a képviselőket, hogy tájékoztassák Pinegar úr irodáját az esetleges súlyos eltérésekről, amelyek javítást igényelnek, mely esetekben helyesbítés lesz kiadva. Az Albizottság üléseiről készülő összefoglaló jegyzőkönyveket megkapják mindazok az ügynökségek, amelyek képviseltették magukat a fő koordinációs bizottság 1956. november 13-i ülésén.

JELEN VAN

PINEGAR úr (UNHCR) elnököl

Amerikai Egyesített Elosztási Bizottság – ELFENBEIN úr

Európai Migráció Kormányközi Bizottsága – STANSBY úr, DRIVER úr, Dr. WATSON

Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága – BORSINGER úr, MATHEZ asszony

Vöröskereszt Társaságok Ligája – De ROUGÉ úr, DUNNING úr, HANTCHEF úr

Országos Katolikus Jóléti Konferencia – NORTON kisasszony

Egyházak Világtanácsa – Dr. CHANDLER

Egyesült Nemzetek – REHLING úr

Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának Hivatala – GASTAMBIDE úr, KELLY úr, McCOY úr, Dr. WEIS

PINEGAR úr az ülést megnyitva felhívta a figyelmet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése Magyarországgal kapcsolatos utóbbi határozatának másolataira, amelyeket kiosztottak, és a segélyfelajánlásokat bemutató statisztikákra, amelyek magukban foglalják a kormányoktól a mai napig érkezett menedék- és készpénz-hozzájárulási felajánlásokat.

BORSINGER úr (a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága) beszámolt arról, hogy egyezmény jött létre a Vöröskereszt Társaságok Ligája és a Nemzetközi Bizottság között, amely meghatározza a két testület tevékenységi körét a magyar sürgősségi segélyezéssel kapcsolatban. A Nemzetközi Bizottság folytatni fogja a segélyek szállítását Magyarországon belülre, míg a Liga lesz felelős a Magyarországról jött menekültek anyagi segélyezéséért Ausztriában és másutt. A Nemzetközi Bizottság továbbá gyakorolni fogja hagyományos tevékenységét a menekültekre vonatkozó információk gyűjtésére és biztosítására vonatkozóan. Intézkedéseket tesznek Ausztriában a menekültek regisztrálására és keresőszolgálatának megszervezésére. Felkérték a nemzeti Vöröskereszt társaságokat, hogy küldjék el az országaikban lévő menekültek listáit, és központi kartonnyilvántartást fognak létrehozni Genfben. A Nemzetközi Bizottság így válaszolni tud gyermekekkel, más eltűnt személyekkel vagy családtagokkal kapcsolatos információkérelmekre.

De ROUGÉ úr (Vöröskereszt Társaságok Ligája) elmondta, hogy röviddel ezelőtt tért vissza Bécsből, ahol megsemmisítette a Ligának a menekültek fogadására és gondozására tett intézkedéseit. A munkát most az Amerikai Vöröskereszttől jött Schaeffer úr irányítása alá helyezték, aki sokéves tapasztalatot szerzett palesztinai arab menekültekkel. Az Ausztriai Vöröskereszt Társaság teljes mértékben együttműködik, de be kellett látni, hogy az osztrák kormánynak és az Ausztriai Vöröskeresztnek nem áll rendelkezésére elegendő forrás ahhoz, hogy képesek legyenek megadni a menekülteknek mindazt a segítséget, amelyre szükségük van. Az Ausztriába eddig beáramlott 85 000 menekültből mintegy 15 000 ment át más országokba, így 70 000-ról kell továbbra is Ausztriában gondoskodni. A most kidolgozott program 20–25 000 menekült gondozását vette tervbe február végéig, és a Liga ekkor fogja a rendelkezésére bocsátott források függvényében megvizsgálni, hogy a program kiterjeszhető-e. Jelenleg mintegy 40 tábor van Ausztriában. A menekültek többsége 18 és 40 év közötti fiatal ember, kevés közöttük a gyermek és az időskorú. Mindaddig nem fordultak elő fertőző betegségek, az általános egészségügyi körülmények jók.

DUNNING úr (Vöröskereszt Társaságok Ligája) utalt a Liga Nemzetközi Bizottságának eredeti vállalására, amely 10 000 menekült gondozásáról szolt egy hónapra, és megerősítette, hogy röviddel korábban megállapodás jött létre, amelynek alapján a Liga vállalta, hogy élelmiszert, ruházatot, orvosi felügyeletet és segílyt biztosít 20 000 menekültnek február végéig, valamint bizonyos hiányzó felszereléseket szállít bizonyos táborokba. A Liga teljes felelősséget vállalt hat táborért, amelyek összesen 13 500 főt képesek befogadni. Később, a rendelkezésre álló források függvényében a Liga saját kezelésébe veheti mindazon táborokat, amelyekben 500-nál több menekült van elhelyezve. Ezekről a kérdésekről folynak jelenleg tárgyalások az osztrák kormánnyal és a Főbiztos Hivatalával. E hat tábor közül legalább egy tranzittábor lesz, a többibe való átszállítás a továbbindulásoktól fog függeni. A tervek szerint minden egyes táborban egy-egy nemzeti Vöröskereszt társaság biztosítja a személyzetet. Nagy-Britannia, Dánia, Svédország, Németország [NSZK], Belgium és Finnország már felajánlottak munkacsoportokat. Várható, hogy bizonyos készleteket az Egyesült Államok eredetileg a magyar népnek elkülönített ellátmányából a menekültek számára használnak fel. Egy lista készül jelenleg, amelyet hamarosan szétosztanak a Bizottság tagjai között. Ez be fogja mutatni a különböző forrásokból származó adományokat, azok rendelkezésre állását és a jelenleg mozgósítható segílycsoportokat.

A PINEGAR úr által feltett kérdésre válaszolva Dunning úr elmondta, hogy a Liga teljes együttműködésben fog dolgozni az YMCA-val és más önkéntes szervezetekkel annak érdekében, hogy elkerüljék a segílységnyújtás bármilyen felesleges megduplázását főleg a kikapcsolódásra szolgáló felszerelések szállítása terén.

PINEGAR úr beszámolt arról, hogy a főbiztos helyettese jelenleg New Yorkban van a Főbiztosi Hivatal rendes programjának a Közgyűlésen tartott vitájával összefüggésben, ugyanakkor igyekszik további támogatást szerezni a magyar segílytevékenységhez is. Alexander úr Bécsben nagyon szorosán együtt dolgozott a Vöröskereszt és más önkéntes szervezetek képviselőivel. A helyzetet kielégítő mértékben ellenőrzés alatt tartják. Az UNHCR Központja felhívásokat intézett a kormányokhoz, hogy lehetőségeik szerint gyorsítsák fel a menekültek befogadását. Úgy érzi, hogy az eddig adott válaszok nagyon kielégítőek. A segílyfelajánlásokra vonatkozó már kiosztott tájékoztató kiegészítéseként nyilvánosságra került, hogy Hollandia hozzájárult további 4000 átutazóban lévő, más célpontokra behajózásra váró menekült befogadásához.

STANSBY úr (az Európai Migráció Kormányközi Bizottsága) jelentette, hogy Brazília most egyezett bele 3000 menekült átvételébe. A menekültek áradata november 21-én tetőzött, amikor 5000–7000 fő jött Ausztriába naponta. A beáramlás jelenlegi mértéke napi 3000–4000

fő között van. Bizottsága most mintegy 2000 menekültet szállít el Ausztriából naponta, és 9500 főt vittek el az utóbbi négy napban. Ez a kielégítő helyzet nagymértékben annak a ténynek köszönhető, hogy a kormányok rendkívül nagylelkűen, csaknem válogatás nélkül veszik át a menekülteket. Svájc különösen szép példáját adta a nagylelkűségnek, amikor 25 postabuszt küldött katonai kísérettel, hogy elvigyen menekülteket Svájcba közvetlenül a határvidékről.

A különböző irányokba a mai napig elszállított menekültek számai a következők:

Belgium 3002 fő, Éire¹⁰⁹ 161 fő, Franciaország 2195 fő, Németország [NSZK] 3045 fő, Hollandia 1976 fő, Olaszország 1172 fő, Svédország 1142 fő, Svájc 3961 fő, Egyesült Királyság 3280 fő, Egyesült Államok 630 fő, ami összesen 20 564 fő.

Az év végéig előreláthatólag 45 500 személy elszállítására kerül sor. A jelenlegi elszállítást nyilvánvalóan befolyásolni fogja a befogadó országok kvótákra és a válogatási kritériumokra vonatkozó politikája, amit kétségkívül újra befolyásolni fog majd az újonnan érkezők nyomása.

DRIVER úr (Európai Migráció Kormányközi Bizottsága) elmondta, hogy az Egyesült Államokba távozott 630 főt leszámítva nem volt még tengerentúlra szállítás. Az első menekülteket Ausztráliába szállító repülőgép november 30-án indul, és a remények szerint január végéig 3000 főt szállítanak el Ausztráliába. Kanada valószínűleg mintegy 1000 főt vesz át az év végéig, saját repülőgépein és saját költségre végezve az elszállítást.

CHANDLER úr (Egyházak Világtanácsa) azt kérdezte, milyen intézkedéseket tesznek az olyan menekültek regisztrálására, akiket valamilyen európai országba szállítottak, később azonban tengerentúli célországba kívánnak távozni.

DRIVER úr elmondta, hogy Bizottságuk jól ismeri ezt a problémát. Ahogyan vannak bizonyos menekültek, akik tengerentúlra kívánnak menni, vannak olyanok is, akik kérelmezték az Ausztriába való visszatérést, hogy kihasználhassák a tengerentúlra való toborzás kedvező alkalmát. Ausztrália és az Egyesült Államok jelenleg csak a bevándorlók ausztriai toborzására vannak felkészülve.

CHANDLER úr (Egyházak Világtanácsa) úgy véli, nagyon fontos a tengerentúli kormányok meggyőzése arról, hogy vonják be ajánlataikba a menekültek toborzását a számukra első menedéknek számító országokból.

PINEGAR úr biztosította az értekezletet, hogy a Főbiztos Hivatala foglalkozik az ügyel, és tájékoztatni fogja a Bizottságot annak alakulásáról.

¹⁰⁹ Éire: az Ír-sziget és Írország elnevezése ír nyelven.

STANSBY úr (az Európai Migráció Kormányközi Bizottsága részéről) emlékeztetett rá, hogy a svájci kormány felajánlása további 6000 menekült átvételére csupán időleges menedék nyújtására vonatkozik, azzal a feltétellel, hogy tovább fogják szállítani őket más célországokba.

DRIVER úr óvott attól, hogy a menekültekben reményeket ébresszenek a tengerentúli célállomásokra való továbbutazást illetően, hacsak nem válnak ismertté olyan lehetőségek, amelyek az ilyen reményeket ésszerűvé teszik.

PINEGAR úr beszámolt arról, hogy 50 000 dollárt utaltak az Önkéntes Szervezetek Állandó Konferenciájának azon a külön pénzalapon felül, amelyet a Főbiztos Hivatala a főtitkártól kapott. Az ügynökségek a saját belátásuk szerint használhatják fel ezt az összeget, egyedül azzal a feltétellel, hogy megfelelő időben jelentést kell készíteniük a pénzalapok felhasználásáról. További 35 000 dollárt kapnak különböző osztrák önkéntes szervezetek.

ELFENBEIN úr (Amerikai Egyesített Elosztási Bizottság) elmondta, hogy az AJDC meglehetősen sajátos pénzügyi problémával áll szemben, mivel azok az emberek, akikkel kapcsolatban felelősséget vállalt, magánúton lettek elszállásolva hotelekben stb., és nem táborokban. Azt reméli, hogy képes lesz a helyszínen kielégítően rendezni ezt a problémát.

CHANDLER úr (Egyházak Világtanácsa) elmondta, hogy az önkéntes szervezetek egyik fő tevékenysége a menekültek regisztrálása és dokumentálása kivándorlás céljából. Az Egyházak Világtanácsa kemény munkát végzett, hogy eléggé behatárolt számú menekültet felkészítsen az Egyesült Államokba a Menekültügyi Törvény alapján történő kivándorlásra. A Világtanács felkérte minden nemzeti tanácsát, hogy vessék be vezetőiket, s együttműködve bátorítsák a kormányokat, hogy növeljék felajánlásaikat. Kiterjesztették a jóléti és egyéb szolgáltatásokat Ausztrián belül, ennek keretében két mozgókonyhát vásároltak, amelyet fel fognak szerelni, hogy az osztrák határ mentén cirkáljanak, ahol bejönnek a menekültek, hogy meleg ételt biztosítsanak számukra, mielőtt a legközelebbi fogadóközpontba érnének.

NORTON kisasszony (Országos Katolikus Jóléti Konferencia) elmondta, hogy szervezetüknek a Világtanácséihoz nagyon hasonló problémái vannak, különösen ami a személyzetet és a menekülteknek az elsődleges befogadás országaiból való továbbvándorlását illeti. St. John úr jelenleg Ausztriában van.

PINEGAR úr meleg nagyrabecsüléssel szólt az önkéntes szervezetek gyors együttműködéséről, különösen a személyzet biztosítása terén. Ez egy igen nagy értékű hozzájárulás, ami gyakran nem jelenik meg a hozzájárulásokról készített beszámolóokban.

PINEGAR úr javaslatára megállapodtak, hogy december 4-én, kedden, délután 3-kor a teljes Koordinációs Bizottság ülést fog tartani, amelyre minden szervezetet felkérnek, hogy

számoljanak be tevékenységükről és problémáikról, és amelyen általános eszmecserét is folytathatnak majd.

Helyesbítés a Koordinációs Albizottság első ülésének jegyzőkönyvéhez, 1956. november 20.

Az alábbi módosításokat kell tenni az 1956. november 20-án tartott ülés jegyzőkönyvében (HCR/SVA/SC/SR.1 dokumentum):

3. oldal, 4. sor Törölni a következő szavakat: „... és magyar menekültek”.

10. oldal, 1. bekezdés Törölni az első mondatot. Helyettesíteni a következővel: „OBEZ úr elmondta, hogy osztja Alexander úr imént kifejtett nézeteit.”

AUNOG: Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, Co-ordinating Sub-Committee for Assistance to Refugees from Hungary, Summary record of the second meeting held at the Palais des Nations, Geneva, 28 November 1956, HCR/SVA/SC/SR.2, restricted (1956. november 29.). G. I. 30/2 (Situation in Hungary, Relief measures, Refugees), Jacket n° 1 (29 October – 14 December 1956).